

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2461/2023
03.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Душан Гарашанин, адвокат из ..., против туженог Ловачког удружења „ГОРЊА РЕСАВА“ из Деспотовца, чији су пуномоћници Добрица Милосављевић, адвокат из ... и Соња Миленковић, адвокат из ..., ради поништаја решења и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1705/22 од 07.03.2023. године, у седници одржаној 03.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване, ревизије туженог изјављене против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1705/22 од 07.03.2023. године.

Образложење

Делимичном пресудом Основног суда у Деспотовцу П1 128/20 од 23.02.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено као незаконито решење туженог о отказу уговора о раду бр. ../20 од 01.09.2020. године, исправљено решењем о исправци решења бр. ../20 од 21.09.2020. године. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоца врати на рад на одговарајуће радно место. Ставом трећим изреке, одлучено је да ће о преосталом делу тужбеног захтева и о трошковима поступка суд одлучити коначном одлуком.

Апелациони суд у Крагујевцу је, пресудом Гж1 1705/22 од 07.03.2023. године, одбио као неосновану жалбу туженог и потврдио делимичну пресуду Основног суда у Деспотовцу П1 128/20 од 23.02.2022. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизије због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је доставио одговор на ревизију туженог.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23) и оценио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана чланом 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се одређено не указује на другу битну повреду одредаба парничног поступка која би представљала разлог за изјављивање ревизије.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је код туженог био у радном односу на неодређено време почев од 12.06.1987. године. Пре доношења оспореног решења, тужиоцу је тужени отказао уговор о раду, које решење је правноснажном пресудом од 26.10.2012. године поништено и тужилац је враћен на рад. Након враћања на рад по овој пресуди, тужилац и тужени су 05.07.2013. године закључили Уговор о уређењу међусобних права, обавеза и одговорности, којим је тужилац као запослени распоређен на радно место радника ловочуварске службе. Анексом овог уговора од 03.07.2015. године, тужилац је распоређен на радно место ловочувара. На седници Управног одбора туженог одржаној 19.06.2020. године, донета је Одлука којом је систематизовано радно место за једног извршиоца за обављање стручних послова за газдовање ловиштем и једног извршиоца за обављање послова ловочувара. Одлука је истакнута на огласну таблу послодавца. Након тога је донета Одлука о измени Правилника о газдовању ловиштем Дубовница ЛУ „Горња Ресава“ Деспотовац 22.06.2020. године којом је, између осталог, измењен члан 4. став 1. Правилника и прописано да ловочуварску службу чини један ловочувар, уместо дотадашња два ловочувара. Одлуком туженог од 09.07.2020. године, формирана је комисија од пет чланова за прикупљање података ради оцене рада радника ловочуварске службе ББ и тужиоца. Задатак комисије је био да прикупи податке о стручној спреми радника, као и податке да ли је против њих у последњих десет година вођен дисциплински поступак и да ли су записнички констатоване неправилности и пропусти у њиховом раду, која одлука је истакнута на огласној табли послодавца 09.07.2020. године. Комисија је сачинила записник 10.07.2020. године у коме је констатовано да ББ има диплому о стеченом високом образовању, а тужилац диплому Пољопривредне школе ..., четврти степен стручне спреме, стручни назив ветеринарски техничар и уверење о положеном специјалистичком испиту у Шумарској школи са домом ученика у ..., специјалиста за ловство“ и да поседује лиценцу за обављање послова ловочуварске службе и лиценцу за обављање стручних послова газдовања ловиштем. Констатовано је и да против тужиоца и запосленог ББ није вођен дисциплински поступак у последњих десет година, нити је утврђена нека неправилност или пропуст у њиховом раду. На седници Управног одбора туженог 28.08.2020. године, након што су чланови одбора упознати са записником о раду комисије за прикупљање података, приступило се гласању и донета је одлука да туженом престаје радни однос 01.09.2020. године, да му се исплати отпремнина и све неисплаћене зараде до дана престанка радног односа, као и накнаде зарада и друга примања. У одлуци је констатовано да се тужиоцу не може обезбедити премештај на друге послове, рад код другог послодавца, преквалификација, доквалификација, рад са скраћеним радним временом као и друга права у складу са законом и уговором о раду. Оспореним решењем туженог од 01.09.2020. године тужиоцу на пословима радника ловочуварске службе отказан је Уговор о уређењу међусобних права, обавеза и одговорности од 05.07.2013. године са припадајућим анексима, услед технолошких, економских и организационих промена те да радни однос тужиоцу престаје са 01.09.2020. године, уз обавезу послодавца да исплати отпремнину у износу од 364.122,00 динара и све неисплаћене зараде, накнаде зараде и друга примања која је остварио до дана престанка радног односа. У образложењу оспореног решења тужени се позвао на Одлуку Управног одбора од 19.06.2020. године о смањењу броја дотадашњих извршилаца послова два ловочувара због економских и

организационих промена, Одлуку од 09.07.2020. године о формирању комисије за прикупљање података о стручној спреми радника на пословима ловочувара и прикупљању података о њиховом дотадашњем раду и оствареним резултатима рада, као и на Одлуку управног одбора од 27.08.2020. године о отказу уговора о раду тужиоцу.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права поништили решење туженог којим је тужиоцу престао радни однос и обавезали туженог да тужиоца врати на рад.

Наводима ревизије туженог неосновано се оспорава примена материјалног права.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр.24/05 ... 95/18), прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдани разлог који се односи на потребе послодаваца и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла. Према одредби члана 158. став 1. истог закона, послодавац је дужан да, пре отаказа уговора о раду у смислу члана 179. став 5. тачка 1. овог закона, запосленом исплати отпремнину у складу са овим чланом. Правне последице незаконитог престанка радног односа прописане су одредбом члана 191. Закона о раду, тако што ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, на захтев запосленог одлучиће да се запослени врати на рад, да му се исплати накнада штете и уплате припадајући доприноси за обавезно социјално осигурање за период у ком запослени није радио (став 1).

Закон о раду не садржи критеријуме којих је послодавац дужан да се придржава при одређивању на које ће се запослене односити престанак потребе за радом, већ прописује поступак који се у том случају примењује и одређује права које је послодавац дужан да обезбеди запосленима за чијим је радом престала потреба. У ситуацији када због насталих промена дође до смањења обима посла и тиме до смањеног броја извршилаца на одређеним пословима, што је овде случај, потребно је да се одређивање запосленог коме радни однос престаје изврши на основу одређених критеријума који искључују сваку произвољност, волонтаризам и дискриминацију, будући да послодавац нема дискреционо право да без одређеног критеријума одлучи који запослени представљају вишак већ, напротив, одређивање лица које представљају вишак од више извршилаца на истом радном месту без примене критеријума, такву одлуку чине незаконитом.

У конкретном случају, тужени је отказ уговора о раду тужиоцу образложио технолошким, економским и организационим променама. Тужени, међутим, у решењу о отказу уговора о раду тужиоцу, због престанка потребе за његовим радом на радном месту на коме је до тада радио, није навео који су конкретни разлози због којих је тужилац проглашен технолошким вишком, односно који су критеријуми били примењени при одлучивању ко ће од двојице запослених на истом радном месту бити проглашен технолошким вишком и оцену о испуњености услова у вези тих критеријума за оба запослена. Из одлуке Управног одбора од 09.07.2020. године о задацима комисије, а која се одлука наводи у образложењу оспореног решења, произлази да су критеријуми били стручна спрема запослених и да ли је против њих у последњих десет година вођен дисциплински поступак и да ли су записнички

констатоване неправилности и пропусти у њиховом раду. Иако су оба запослена испунила оба ова критеријума, укључујући и критеријум у вези са стручном спремом (четврти степен) за то радно место, у решењу нема јасног образложења о оцени сваког запосленог. Изостанак навођења јасних критеријума и њихове оцјене, оспорено решење о отказу уговора о раду тужиоцу чини незаконитим, па је тужени сходно томе у обавези да тужиоца врати на рад у смислу члана 191. став 1. Закона о раду, како су то правилно закључили нижестепени судови.

Осталим наводима ревизије тужени понавља наводе истакнуте у жалби које другостепени суд оцјенио и за своју одлуку дао јасне и образложене разлоге.

Одлука о трошковима поступка је правилна, јер је донета правилном применом одредбе члана 150, 153. став 1. и члана 154. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић